

informatör jugoslovenskog zavoda za standardizaciju

KVALITET – STANDARDIZACIJA – POTROŠAČI

Vežu između kvaliteta proizvoda i usluga i potrošača izvrsno je izrazio dr Tihomir Vlaškalić, predsednik CK SKS, na X jubilarnom jugoslovenskom savetovanju o kvalitetu, koje je imalo za moto temu: „Kvalitet i zaštita potrošača“ rečima:

„Obeležje kvaliteta proizvoda i usluga je dvostrukog, odnosno sintetičkog karaktera, tj. izražava **valjanost upotrebne vrednosti** proizvoda kojima se zadovoljavaju ljudske potrebe i **veličinu vrednosti** (odnosno njen novčani izraz – njenu cenu) od koje zavisi dostupnost potrošaču. Prema tome, nije kvalitetno ono što je samo jeftino kao ni ono što je opet samo tehnički i tehnološki – perfektno. Između takozvane poslovne ili špekulantske manipulacije u prvom slučaju i tehničkog egzibicionizma u drugom, treba tražiti i braniti celovito obeležje kvaliteta u konkretnim društveno–istorijskim uslovima.

Kada je o tome reč očigledno je da su u pitanju protivrečnosti i protivrečni interesi između proizvođača i potrošača, između proizvodnje i potrošnje. Ta se protivrečnost ne može ukinuti sve do one još daleke faze društvenog razvoja koju će – između ostalog – karakterisati obilje proizvoda za zadovoljenje ljudskih potreba.

Danas je pitanje kako se ta protivrečnost razrešava još bliže: koje mogućnosti i mehanizme društvo može da upotrebljava pri tom razrešavanju u funkciji neprekidnog podizanja kvaliteta u njegovom celovitom izrazu.“

Na X savetovanju o kvalitetu su uloženi posebni naponi da se pronađu rešenja za razrešavanje ovih protivrečnosti. U ovim traženjima između kvaliteta i potrošača potencirana je standardizacija, kao jedna od nezamenljivih veza, što se vidi i iz zaključaka sa ovog savetovanja koji se odnose na standardizaciju i njen doprinos ovoj akciji, a posebno:

a) U fazi kada se kvalitet stvara i ugrađuje u proizvode i usluge standardizacija treba (propisima, standardima, unifikacijom, tipizacijom i sl.), u OOUR i svim drugim složenijim oblicima udruživanja rada, da prvenstveno deluje na kvalitet, radi poboljšavanja planiranja, projektovanja, konstrukcije, tehnologije, metoda rada kontrole kvaliteta, organizacije kontrole kvaliteta itd. Ovim delovanjem se može uticati na ekonomičnost privređivanja, produktivnost, ostvarivanje nivoa kvaliteta i racionalno ponašanje udruženih radnika koji su u isto vreme i proizvođači i potrošači.

b) Zakonskim regulisanjem, tehničkim propisima i standardima, organizovanim nadzorom kvaliteta a posebno sistemom atestiranja u t i c a t i da se ne puste u promet, a ako su već dospeli, da se efikasno odstranjuju iz prometa proizvodi i usluge koji ne zadovoljavaju propisane zahteve u odnosu na kvalitet. Ovo se posebno odnosi na proizvode čiji nedovoljan ili loš kvalitet može da ugrozi zdravlje i život čoveka, sredinu u kojoj čovek živi, bezbednost zemlje i vredna materijalna i kulturna dobra.

c) Samoupravnim sporazumevanjem, a u potrebnoj meri i zakonima, propisima i standardima regulisati garantni rok, obavezu obezbeđenja rezervnih delova i servisa za ceo radni vek proizvoda, obezbediti način reklamiranja i zamene neispravnog proizvoda, pakovanje, skladištenje, označavanje itd

d) Treba uložiti napore da se u Nacrtu zakona o standardizaciji i ostalim zakonima i propisima unose odredbe o kvalitetu proizvoda i usluga koje odgovaraju sadašnjem stepenu razvoja našeg društva, potrebama privrede i potrošača i zahtevima izvoza i uvoza.

FORUM ZA POTROŠAČE MEĐUNARODNE ORGANIZACIJE ZA STANDARDIZACIJU

U septembru 1976. godine, ISO će pre svoje Generalne skupštine održati značajnu međunarodnu konferenciju sa temom „STANDARDI ZA POTROŠAČE DANAS I SUTRA“. Konferencija će se održati u Londonu 9. i 10. septembra 1976. u organizaciji Britanskog instituta za standardizaciju (BSI).

U savremenom svetu odluke svakodnevno donose: vlada, službeni organi, industrija i trgovina i iste uticu na život potrošača. Sve se više uviđa da potrošači imaju pravo sudelovanja u donošenju ovih odluka i da o njima budu informisani.

Organizacije za standardizaciju u celom svetu iznalaze načine da odgovore željama potrošača za učestvovanjem u pripremanju standarda, standarda koji se ne odnose samo na proizvode za široku potrošnju, već i na sveukupnu okolinu u kojoj čovek živi.

ISO–forum za potrošače 1976. će razmatrati pažljivo različite

mogućnosti učestvovanja potrošača u nacionalnim i međunarodnim delatnostima standardizacije, koliko je taj mehanizam efikasan i kako se može unaprediti. Forum će takođe razmatrati budući smisao standardizacije, vladine odredbe koje utiču na potrošače, u kojoj meri standardi pomažu proizvodnji i trgovini da udovolje zahtevima potrošača pri kupovini, kao i mogućnosti upoznavanja javnosti sa vrednošću standarda putem propagande i obrazovanja.

Na ovom forumu biće zastupljene organizacije potrošača i organizacije za ispitivanje kvaliteta, novinari, biće zastupljeni interesi proizvođača i trgovaca, ustanove za standardizaciju i vladine ustanove iz većine zemalja.

Radni jezici će biti engleski i francuski, a obezbeđen je i bogat program za učesnike.

Preveo Z. MILIVOJEVIĆ, dipl. ing.

SAVETOVANJE „STANDARDIZACIJA '76“

U ZAGREBU JE ODRŽAN PRVI SASTANAK ORGANIZACIONOG ODBORA ZA PRIPREMU SAVETOVANJA „STANDARDIZACIJA '76“

Posao oko priprema Savetovanja „Standardizacija '76“, koji je do sada obavljao Inicijativni odbor, određen na prethodnom savetovanju u Portorožu, preuzeo je Organizacioni odbor koji se konstituisao i održao svoju prvu sednicu u Domu Saveza inženjera i tehničara Hrvatske na dan 26. maja ove godine. Savetovanje će se održati **28. i 29. oktobra 1976. godine** u Opatiji.

Najveći deo posla oko organizovanja Savetovanja preuzeli su Savez inženjera i tehničara Hrvatske, kao glavni organizator i Jugoslovenski zavod za standardizaciju. Još ranije su se kao organizacije pokrovitelji javili: Privredna komora Hrvatske, Privredna komora Jugoslavije (Komisija za istraživanje i unapređenje proizvodnje i poslovanja u privredi), Savez inženjera i tehničara Jugoslavije, Jugoslovenski elektrotehnički komitet i Jugoslovenski registar brodova.

Na sastanku je izabran Programski odbor čiji je osnovni zadatak da obezbedi da program Savetovanja što potpunije obradi osnovnu temu Savetovanja: „STANDARDIZACIJA – FAKTOR UNAPREĐENJA MEĐUNARODNE SARADNJE“ Organizacioni odbor je takođe zaključio da bi bilo potrebno dopuniti program, koji je objavljen u prvom saopštenju o Savetovanju, aktuelnim temama kao što su: primena Zakona o udruženom radu i Zakona o standardizaciji i njihov uticaj na položaj i ulogu internih službi standardizacije u radnim organizacijama. Definitivan program Savetovanja treba da se sastavi i objavi do **1. septembra** ove godine.

U želji da što veći broj stručnjaka učestvuje u izradi referata zaključeno je da se rokovi za dostavljanje tema i referata, određeni u prvom saopštenju, pomere tako da će se prijave tema primati do kraja juna, a tekstovi referata do sredine avgusta ove godine.

Odbor je predvideo i mogućnost da se, ukoliko to bude vreme zahtevalo, većina referata ne čita, nego da se daje kratak prikaz, za šta bi Programski odbor odredio posebne izveštioce. Na ovaj način bi se dala mogućnost i mnogim učesnicima na Savetovanju da u diskusiji, za koju bi na ovaj način bilo više vremena, iznesu svoja mišljenja i predloge. Ovakav način rada je moguć, ako se referati ranije odštampaju i dostave učesnicima.

Sledeći sastanak Organizacionog odbora predviđen je za 29. jun ove godine na istom mestu.

KAKVE JUS–INFORMACIJE ŽELIMO

Već duže vreme oseća se potreba za bržim i širim obaveštavanjem o poslovima i akcijama koji su u vezi sa radom na donošenju jugoslovenskih standarda, tehničkih normativa i normi kvaliteta, kao i sa radom na zaštiti potrošača u pogledu kvaliteta putem znakova kvaliteta i atestiranja. Proces standardizacije koji obuhvata ovaj rad zasniva se na dobrom obaveštavanju svih zainteresovanih organizacija, samoupravnih interesnih zajednica i organa i na uključivanju u rad onih koji mu mogu doprineti.

Glasilo JUS–INFORMACIJE, koje će izlaziti svakog prvog i petnaestog u mesecu i koje će predstavljati dopunu biltenu STANDARDIZACIJA, sadržavaće one podatke koje je potrebno u kratkom roku saopštiti velikom broju interesenata za standardizaciju. U prvom redu to su podaci o predlozima koji se daju na javnu raspravu, o sastancima stručnih tela za razmatranje nacrti, predloga i slično.

Odlučeno je da JUS–INFORMACIJE budu besplatne.

Jugoslovenski zavod za standardizaciju, kao izdavač, smatra da ovo glasilo ne bi ispunilo svoj zadatak ako se ne bi utvrdio spisak stvarnih interesenata za rad na standardizaciji kojima bi se slao primerak JUS–INFORMACIJA. Zavod će ulagati posebne napore u ovom smislu a pomoć čitalaca bi bila dragocena. Od čitalaca očekujemo da nas obaveste da li žele i dalje glasilo da primaju, kao i da nam pošalju imena i adrese svih onih u okviru svoje organizacije, zajednice ili organa za koje znaju da bi bili zainteresovani da im se JUS–INFORMACIJE šalju.

Isto tako očekujemo pomoć čitalaca u vidu sugestija o sadržaju glasila, obliku, rokovima izlaženja i sl., nadajući se da ćemo zajedničkim naporima stvoriti takve JUS–INFORMACIJE koje će zadovoljiti, u ovom pogledu, savremene zahteve jugoslovenske standardizacije.

anotacije predloga jugoslovenskih standarda

Većina predloga standarda koje objavljujemo u ovom broju izrađena je na osnovu ISO predloga (JUS Z.M8.003, JUS Z.M8.007, JUS Z.M1.010 iz oblasti kontenera za transport robe; JUS Z.M0.001 iz oblasti transportne ambalaže). Tri predloga standarda iz oblasti tehničke opreme javnih puteva (JUS U.S4.100, JUS U.S4.104 i JUS U.S4.108) uradila je stručna komisija JZS na osnovu nacrtu predloga dostavljenih od strane Železare Jesenice i „Unioninvesta“ iz Sarajeva kao i na osnovu materijala iz Nacrta pravilnika o tehničkoj opremi (Savet republičkih i pokrajinskih organizacija za puteve).

Svi tekstovi predloga standarda su umnoženi i dostavljeni zainteresovanim organizacijama i institucijama da stave svoje primedbe. Danom objavljivanja u JUS-informacijama pomenuti predlozi se stavljaju na javnu diskusiju i svi zainteresovani se obaveštavaju da je rok za dostavljanje primedbi **1. septembar 1976. godine**.

Zainteresovani koji nisu primili navedene tekstove predloga standarda mogu se obratiti Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju, Beograd, Slobodana Penezića Krcuna 35/II, sa zahtevom da im se isti dostave.

iz oblasti kontenera za transport robe

JUS Z.M8.003 Tehnički uslovi i ispitivanje kontenera serije 1. Deo III: Tank konteneri za tečnost i gasove.

JUS Z.M8.007 Tehnički uslovi i ispitivanja kontenera serije 1. Deo VII: Konteneri za vazdušni transport.

JUS Z.M1.010 Konteneri serije 1 za opštu upotrebu. Minimalne unutrašnje dimenzije.

iz oblasti transportne ambalaže

JUS Z.M0.001 Transportna ambalaža. Mere pravougaonog krutog pakovanja.

iz oblasti tehničke opreme javnih puteva

JUS U.S4.100 Odbojne ograde na putevima. Tehnički uslovi za izradu, isporuku i postavljanje.

JUS U.S4.104 Odbojne ograde na putevima. Vrste i označavanje.

JUS U.S4.108 Odbojne ograde na putevima. Oblik i mere.

SASTANCI STRUČNIH KOMISIJA

1. SASTANAK STRUČNE KOMISIJE ZA DONOŠENJE STANDARDA IZ OBLASTI ELEKTROMEHANIČKIH SASTAVNIH DELOVA ZA ELEKTRONSKE UREĐAJE održaće se **9. juna 1976.** godine u Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju u 9.00 h, Ulica Slobodana Penezića Krcuna br. 35, IV sprat, sa sledećim dnevnim redom:

Diskusija o primedbama i usvajanju predloga standarda: JUS N.R4.423, JUS N.R4.425, JUS N.R4.432, JUS N.R4.436, JUS N.R4.437, JUS N.R4.441.

2. Jugoslovenski zavod za standardizaciju je dobio za poslednje dve godine veliki broj pismenih zahteva i sugestija za rešenje problema označavanja cevovoda, odnosno instalacija, bojama.

Statistički podaci potvrđuju, da se upravo zbog nedostatka vidljivih oznaka na cevovodima, odnosno instalacijama, kojima se prenose razni fluidi (gasovi, kiseline, tečna goriva i druge po zdravlje i život opasne materije) u raznim agregatnim stanjima, dešavaju mnoge nesreće i povrede ne samo u industrijskim pogonima, nego i u javnim zgradama, domaćinstvima i drugim objektima. Za rešavanje napred navedenih problema obrazovana je STRUČNA KOMISIJA JUGOSLOVENSKOG ZAVODA ZA STANDARDIZACIJU koja će održati svoj preliminarni **sastanak 10. juna 1976.** godine u JZS, Ul. Slobodana Penezića Krcuna br. 35/IV sprat, soba br. 97, sa početkom u 9.00 h.

Dnevni red:

Diskusija o nacrtima tekstova standarda za označavanje cevovoda i to predloga: JUS M.A7.050, JUS M.A7.051, JUS M.A9.011.

SASTANAK RADNE GRUPE KOMISIJE ZA ATESTIRANJE KVALITETA

održaće se u JZS na dan **9. juna 1976. godine u 10.00 h** u Ulici Slobodana Penezića Krcuna br. 35.

Dnevni red: izrada predloga terminološkog standarda sistema atestiranja.

SASTANAK STRUČNE KOMISIJE IZ OBLASTI FEROLEGURA održaće se **10. juna 1976.** godine u 10.00 h u sali br. 97 u Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju, Ul. Slobodana Penezića Krcuna 35/IV.

Dnevni red: Metode ispitivanja hemijskog sastava ferolegura: JUS C.A1.480, JUS C.A1.510.

4. JUNA 1976. godine u 9.00 h održaće se sastanak

STRUČNE KOMISIJE ZA CINKOVE RUDE I KONCENTRATE u **sobi br. 97/IV sprat** u Jugoslovenskom zavodu za

standardizaciju, Beograd, Ul. Slobodana Penezića Krcuna 35 sa sledećim dnevnim redom:

- donošenje definitivnog teksta sledećih standarda: JUS B.G8.365, JUS B.G8.366, JUS B.G8.367, JUS B.G8.368, JUS B.G8.369, JUS B.G8.370 i JUS B.G8.371.

SASTANAK STRUČNE KOMISIJE IZ OBLASTI FEROLEGURA

održaće se 10. juna 1976. godine u 10.00 h u sali br. 97 u Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju, Ul. Slobodana Penezića Krcuna 35/IV.

Dnevni red: metode ispitivanja hemijskog sastava ferolegura: JUS C.A1.480, JUS C.A1.510.

MEĐUNARODNI SASTANCI

CEE – GENERALNO ZASEDANJE U OSLU – Norveška održaće se od 14. do 17. juna 1976. godine. Za vreme ovog zasedanja održavaju se sastanci Tehničkog komiteta za uređaje sa motorima, tela za sertifikaciju (C.B. – Certification Body) i Plenuma. Sa jugoslovenske strane prijavljen je jedan delegat. Zaključeno je primanje prijava.

NOVO

U izdanju jugoslovenskog zavoda za standardizaciju idućeg meseca izlazi iz štampe

**KATALOG JUGOSLOVENSKIH
STANDARDA
1976.**

Katalog će prodavati prodavnica Zavoda Kneza Miloša br. 16, Beograd

SASTANAK PREDSTAVNIKA PROIZVOĐAČA I KORISNIKA VODE

Sastanak je održan u Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju 12. maja 1976. godine.

Jugoslovenski zavod za standardizaciju pokreće postupak za dopunu člana 14 Pravilnika koji se odnosi na „minimalne uslove za izgradnju stanova“.

Povod za dopunu Pravilnika je preporuka SIV-a za racionalnije trošenje energije i svih sirovina, pa i vode za čiju proizvodnju se troši velika količina električne energije.

U tom cilju je 12. maja 1976. godine u JZS održan sastanak predstavnika proizvođača i korisnika vode na kome su razmotreni različiti prilazi ovom problemu, pa je na kraju odlučeno da se grupa eksperata angažuje na analizi efekata do kojih bi se došlo uvođenjem vodomera u svaki stan.

Verujemo da bi svaka sugestija sa vaše strane, po ovom pitanju, bila od koristi, pa vas molimo da sa nama saradujete.

OBAVEŠTENJE

JUGOSLOVENSKI ZAVOD ZA STANDARDIZACIJU obaveštava da se iz ulica Cara Uroša br. 54 i General Ždanova br. 28 preselio u Ulicu Slobodana Penezića Krcuna br. 35.

Telefoni:

Direktor	643-557
Pomoćnici direktora	683-963 i 644-492
1. Grupa za rudarstvo i metalurgiju	683-947
2. Grupa za građevinarstvo	681-346
3. Grupa za hemiju	683-067
4. Grupa za mašinogradnju	683-643
5. Grupa za elektrotehniku	646-881
6. Grupa za poljoprivredu	683-955
7. Grupa za bezbednost i zaštitu životne sredine	681-346
8. Grupa za uređivanje znakova kvaliteta i atestiranja	645-437
9. Grupa za pravne poslove	646-088
10. Grupa za razvoj, koordinaciju informacije i međunarodnu saradnju	645-437

„JUS informacije“ izdaje Jugoslovenski zavod za standardizaciju kao separat biltena „Standardizacija“. Primerci su besplatni, izlazi dva puta mesečno. Adresa: Slobodana Penezića-Krcuna 35, Beograd.

Telefoni: grupa za rudarstvo i metalurgiju 683-947; grupa za građevinarstvo 681-346; grupa za hemiju 683-067; grupa za

mašinogradnju 683-643; grupa za elektrotehniku 646-881; grupa za poljoprivredu 683-955; grupa za bezbednost i zaštitu životne sredine 681-346; grupa za uređivanje znakova kvaliteta i atestiranje 645-437; Teleks: JUS 12089. Poštanski fah 933.